

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Γενικά, μια διδασκαλία :

- Οικοδομείται πάνω σε κάποιες **αρχές**
- Στοχεύει σε συγκεκριμένα **αποτελέσματα**
- Χρησιμοποιεί κάποιες **τεχνικές**

Με δεδομένα :

- Το **Αναλυτικό πρόγραμμα**
- Το **διδακτικό βιβλίο (σχολικό εγχειρίδιο)**
- Τις διαθέσιμες **διδακτικές ώρες** για το μάθημα

γίνεται :

- **Προγραμματισμός** της ύλης που θα διδαχτεί όλη τη σχολική χρονιά
- **Σχεδιασμός – οργάνωση** της διδασκαλίας καθεμιάς ενότητας

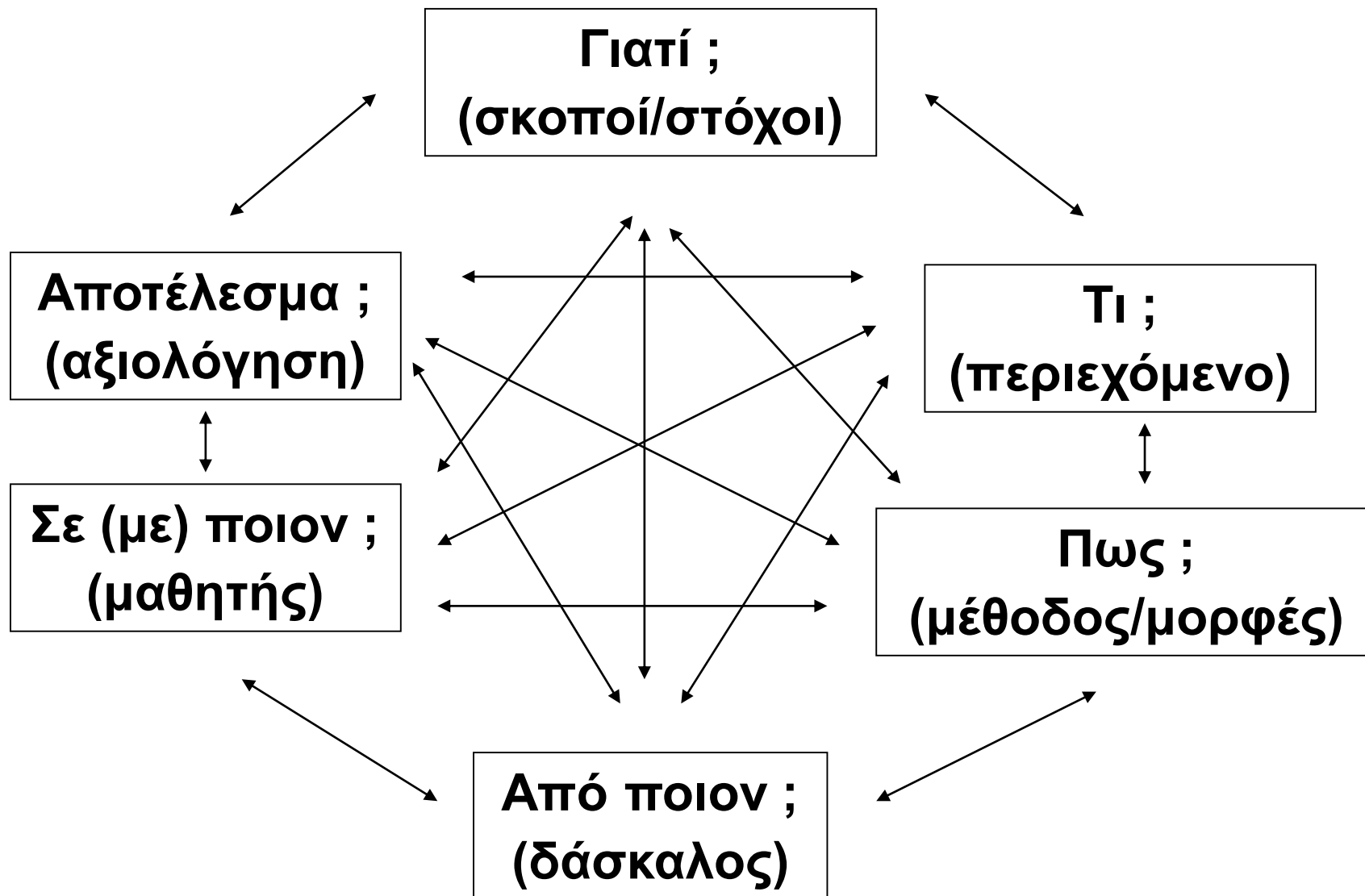
Ταξινομία κατά Gagné (είδη μάθησης)

1. **Πληροφορίες – γνώσεις** : περιγράφουν την ικανότητα του μαθητή να **αναφέρει** πληροφορίες γνώσεις.
2. **Νοητικές δεξιότητες** :
 - Να **διακρίνει** (ή να διαφοροποιεί) διάφορα αντικείμενα, στοιχεία, γράμματα, ποσότητες, μέρη («**διακρίσεις**»).
 - Να **ταξινομεί** αντικείμενα, στοιχεία, με βάση κάποια κοινά χαρακτηριστικά («**έννοιες**»).
 - Να **εφαρμόζει** μια έννοια/μια απλή διαδικασία πχ. για να λύσει ένα πρόβλημα («**κανόνες**»).
 - Να **εφαρμόζει** συνδυασμό «κανόνων» για να **παράγει** τη λύση ενός προβλήματος («**υψηλής τάξης κανόνες**»).
3. **Γνωστική στρατηγική** : ικανότητα του μαθητή να **επινοεί** λύσεις σε πρωτότυπες προβληματικές καταστάσεις
4. **Στάσεις** : ικανότητα του μαθητή να **επιλέγει** μια λύση ανάμεσα σε εναλλακτικές
5. **Κινητικές δεξιότητες** : ικανότητα μαθητή να εκτελεί συγκεκριμένα έργα ή πράξεις κινητικής φύσεως με ακρίβεια, ταχύτητα και τελειότητα (πχ. πειράματα, σχέδια, χάρτες)

Παρατηρήσεις

Ο σχεδιασμός, η οργάνωση η διεξαγωγή και η αξιολόγηση της διδασκαλίας

- **Δεν** πρέπει να **επικεντρώνεται** σε **ένα τύπο μαθησιακής ικανότητας** (πχ. γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις) αλλά να διαμορφώνεται ένα ισορροπημένο σύνολο.
- Πρέπει να **αφορά** δεξιότητες/ικανότητες όπως
 - **Επικοινωνία, συνεργασία**
 - **Ευελιξία**
 - **Χρήση ποικίλων πηγών και εργαλείων πληροφόρησης**
 - **Κριτική επεξεργασία πληροφοριών**
 - **Επίλυση προβλημάτων**
 - **Ορθολογικές επιλογές**
 - **Αξιοποίηση γνώσεων και υιοθέτηση αξιών**
 - **Διαχείριση πόρων**
- **Κατά** της διατύπωσης διδακτικών **στόχων** ...

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τάξη, τμήμα, ημερομηνία, κλπ.

• Σκοποί και διδακτικοί στόχοι της ενότητας	
---	--

• Πορεία / φάσεις μαθήματος – Διδακτικές ενέργειες (διαδοχή των φάσεων με χρονοθέτηση κάθε φάσης)	
---	--

• Τεστ αξιολόγησης της διδασκαλίας	
------------------------------------	--

• Μέσα διδασκαλίας /εποπτικά μέσα και υλικά	
---	--

• Βιβλιογραφία	
----------------	--

Σκοποί / στόχοι

Οι **σκοποί** αναφέρονται σε *μακροπρόθεσμες και γενικότερες επιδιώξεις*, στα επιδιωκόμενα* από την εκπαιδευτική διαδικασία αποτελέσματα κατά βαθμίδα και τάξη της σχολικής εκπαίδευσης, αλλά και στη *χρησιμότητα ή αξία της γνώσης* που επιδιώκεται με τη διδασκαλία διαφόρων μαθημάτων.

Ενώ οι **στόχοι** αναφέρονται σε *βραχυπρόθεσμες και ειδικότερες επιδιώξεις* της κάθε διδακτικής ενότητας (Φλουρήs, 1983).

Η **διατύπωση** των διδακτικών **στόχων** πρέπει να αναφέρει με *πληρότητα, σαφήνεια και ακρίβεια* : **τι αναμένεται από το μαθητή να «μάθει», να είναι σε θέση να «κάνει» (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις)** μετά το τέλος της διδασκαλίας.

Η αναμενόμενη «**συμπεριφορά**» του μαθητή μετά τη διδασκαλία περιγράφεται με κατάλληλα ρήματα που δηλώνουν – προσδιορίζουν **παρατηρήσιμη-μετρήσιμη** «συμπεριφορά». Γενικά, **αποφεύγονται** ρήματα που επιδέχονται πολλές ερμηνείες, όπως : **γνωρίσει, κατανοήσει, μάθει, εξοικειωθεί**

- * Σύμφωνα με το Ν. 1566/85 (άρθρο 1,§1) για τη «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» ορίζεται ότι : «Σκοπός της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να συμβάλλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών, ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά».

Οι **σκοποί** και οι διδακτικοί **στόχοι** αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές, το βασικό κριτήριο (Tyler, Mager, Gagné-Briggs, Φλουρής) για τον **προσδιορισμό** και τη **επιλογή/διαμόρφωση** :

- της **ύλης** (περιεχόμενα διδασκαλίας/μάθησης –διδακτέα ύλη)
- των **μέσων διδασκαλίας/επιοπτικών μέσων**
- των **στρατηγικών** (μεθόδων και μορφών) της διδασκαλίας (μεθοδολογική προσέγγιση των περιεχομένων)
- των διαδικασιών **ελέγχου** της επίτευξης των μαθησιακών **στόχων** (αξιολόγηση της διδασκαλίας και των μαθητών)

Τι θα διδαχτεί ; (περιεχόμενο της διδασκαλίας)

Τα **περιεχόμενα διδασκαλίας** και μάθησης (**διδακτέα ύλη**) των μαθημάτων στα Αναλυτικά Προγράμματα (και στα σχολικά εγχειρίδια) είναι εκείνα που κυρίως θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων. Τα ερωτήματα που τίθενται εδώ είναι :

1. Με τι **κριτήρια** όμως θα γίνει η επιλογή των περιεχομένων ;
2. Με ποιον τρόπο θα γίνει η **διάταξη** των περιεχομένων (δομή, λογική σύνδεση, συνοχή και αλληλουχία) ;

1. **Κριτήρια επιλογής των περιεχομένων**

- Να έχουν **αντιπροσωπευτικότητα** (σε σχέση με το Αναλυτικό Πρόγραμμα)

- Να έχουν **μορφωτική αξία** και να συμβάλλουν στην **κατανόηση του κόσμου**
- Να εξασφαλίζουν την **πρόσβαση όλων** των μαθητών σε **μελλοντική μάθηση**
- Να είναι **βασικά** και **απαραίτητα** (**αναγκαία** και **χρήσιμα**) στη ζωή (σημερινή και μελλοντική) των μαθητών/πολιτών. Να επισημαίνεται στους μαθητές πού και για ποιον σκοπό χρησιμοποιούν και εφαρμόζουν οι άνθρωποι τις αντίστοιχες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις. Όταν τα θέματα διδασκαλίας **συσχετίζονται** με την **καθημερινή ζωή**, τα **ενδιαφέροντα**, τις **ανάγκες** και τις **εμπειρίες** των μαθητών, τότε :
 - αυξάνεται η **προσοχή** και το **ενδιαφέρον** και η **ενεργός συμμετοχή** τους
 - αποκτούν ικανότητα να δίνουν ερμηνείες σε διάφορα θέματα που αφορούν την καθημερινή ζωή και το περιβάλλον τους

- Να έχουν **συμπληρωματικότητα** καθώς και **συνέχεια – σύνδεση** με όσα έχουν προηγηθεί και όσα ακολουθούν
- Να ανταποκρίνονται, κατά το δυνατόν, στο **επίπεδο νοητικής ανάπτυξης / δυνατότητες** των μαθητών
- Να προσφέρουν **εννοιολογικά** και **μεθοδολογικά εργαλεία** για να συνεχίσουν οι μαθητές να **μαθαίνουν αυτόνομα**
- Να έχουν **εγκυρότητα** (γνώσεις αυθεντικές και λειτουργικές που να ανταποκρίνονται κατά το δυνατόν σε σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα)
- Να **συσχετίζονται/συνδέονται**, όπου είναι δυνατό, με γνώσεις από άλλα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος (*διαθεματική-διεπιστημονική προσέγγιση της γνώσης*)
- Να είναι τέτοια ώστε : «οι μαθητές να παίρνουν κάτι ουσιαστικό και με αξία για τον καταναγκασμό στον οποίο τους επιβάλλουμε» (Skilbeck, 1990)